

Cu mulțumiri **The Maurice Wohl Charitable Foundation**
pentru generoasa sponsorizare a seriei Legământ & Dialog

Traducere: Magda Zucker

A nu te teme de măreție

Emor 5781

În pericopa acestei săptămâni sunt încorporate două dintre cele mai importante comandamente ale iudaismului - comandamente care ating însăși natura identității evreiești.

“Să nu necinstiți Numele Meu cel Sfânt, ca să fiu sfințit în mijlocul copiilor lui Israel. Eu sunt Domnul care vă sfințesc și care v-am scos din țara Egiptului, ca să fiu Dumnezeul vostru. Eu sunt Domnul.” (Levitic 22:32)

Cele două comandamente sunt interdicția de a de-sacraliza numele lui Dumnezeu, *Chilul Hashem*, respectiv corolarul său în formă pozitivă, *Kidush Hashem*, fiindu-ne poruncit să sfințim numele lui Dumnezeu. Dar în ce mod putem noi să sanctificăm sau să desacralizăm numele lui Dumnezeu?

În primul rând trebuie să înțelegem conceptul de “nume” așa cum i se aplică lui Dumnezeu. Un nume este modul prin care suntem cunoscuți de ceilalți. „Numele” lui Dumnezeu este așadar poziția Sa în lume. Oare oamenii Îl recunosc, Îl respectă, Îl cinstesc?

Comandamentele *Kidush Hashem* și *Chilul Hashem* localizează această responsabilitate în conduita și soarta Poporului Evreu. La acest lucru se referea Isaia aunci când a spus: “Voi sunteți martorii Mei – zice Domnul – că Eu sunt Dumnezeu.” (Isaia 43:10).

Dumnezeul lui Israel este Dumnezeul întregii omeniri. El a creat universul și viața însăși. El ne-a creat pe toți - evrei și neevrei - în imaginea Lui. El are grijă de noi toți “îndurările Lui se întind peste toate lucrările Lui.” (Psalmi 145:9). Dumnezeul lui Israel este radical diferit de zeii în care credeau anticii, dar și de realitatea în care cred atei științifici de astăzi. El nu este identic cu natura. El e cel care a creat natura. El nu este tot una cu Universul fizic. El transcede universul. Nu avem capacitatea de a-L cartografia sau cuantifica prin

mijloace științifice - prin observare, măsurare sau calcul - căci El nu este asemenea acestor lucruri. Cum poate, atunci, să fie El cunoscut?

Afirmația radicală a Torei este că El este cunoscut, nu exclusiv, ci în primul rând, prin istoria evreiască și prin felul în care trăiesc evreii. Așa cum a spus Moshe la finalul vieții sale:

Întreabă despre vremurile străvechi, care au fost înaintea ta, din ziua când a făcut Dumnezeu pe om pe pământ, și cercetează de la o margine a cerului la cealaltă: a fost vreodată vreodată o întâmplare așa de mare și s-a auzit vreodată așa ceva? A fost vreodată vreun popor care să fi auzit glasul lui Dumnezeu vorbind din mijlocul focului, cum l-ai auzit tu, și să fi rămas viu? A fost vreodată vreun dumnezeu care să fi căutat să ia un neam din mijlocul altui neam, prin încercări, semne, minuni și lupte, cu mână puternică și braț întins și cu minuni înfricoșate, cum a făcut cu voi Domnul Dumnezeuul vostru în Egipt sub ochii voștri? (Deut. 4:32-34)

În urmă cu treizeci și trei de secole, Moshe știa deja că istoria evreiască era și va continua să fie unică. Nicio altă națiune nu a supraviețuit unor asemenea încercări. Revelația lui Dumnezeu către poporul Israel a fost unică. Nicio altă religie nu este constituită pe o revelație divină directă către un întreg popor așa cum a fost cea de la Muntele Sinai. Așadar Dumnezeu - Dumnezeuul revelației și al izbăvirii - este cunoscut întregii lumi prin intermediul poporului lui Israel. Prin noi înșine suntem o mărturie a ceva dincolo de noi. Suntem ambasadorii lui Dumnezeu în lume.

Astfel, atunci când ne comportăm într-un mod care să evoce admirația pentru iudaism ca religie și ca mod de viață, acest lucru este *Kidush Hashem*, o sanctificare a numelui lui Dumnezeu. Atunci când facem opusul - când trădăm această credință și mod de viață, determinând oamenii să disprețuiască Dumnezeul lui Israel - acela este *Chilul Hashem*, desacralizarea numelui lui Dumnezeu. La acestea s-a referit profetul Amos atunci când a zis:

Ei doresc să vadă țărâna pământului pe capul celor sărmani și calcă în picioare dreptul celor nenorociți ... ca să pângărească Numele Meu cel Sfânt. (Amos 2:7)

Atunci când evreii se comportă urât, lipsit de etică, nedrept, ei crează *Chilul Hashem*. Ei îi determină pe alții să spună: Nu pot respecta o religie sau un Dumnezeu care îi inspiră pe oameni să se comporte într-un asemenea mod. Același lucru se aplică și pe o scală mai largă, internațională. Proferul care sublinia neobosit acest lucru era Ezekiel, cel care a mers în exil în Babilon după distrugerea Primului Templu. Iată ce a auzit el de la Dumnezeu

I-am risipit printre neamuri, și au fost împrăștiați în felurite țări; i-am judecat după purtarea și faptele lor. Când au venit printre neamuri, ori încotro se duceau pângăreau Numele Meu cel sfânt, așa încât se zicea despre ei: „Acesta este poporul Domnului, ei au trebuit să iasă din țara lor.” (Ezekiel 36:19)

Atunci când evreii sunt înfrânți și trimiși în exil, aceasta nu este doar o tragedie pentru ei. Este o tragedie pentru Dumnezeu. El se simte la fel cum s-ar simți un părinte vâzându-și copiii căzuți în dizgrație și trimiși la închisoare. De multe ori un părinte simte rușinea și, mai mult decât atât, un sentiment inexplicabil al eșecului. “Cum se poate ca, în ciuda a tot ceea ce am făcut pentru el, nu am putut să îmi salvez copilul de el însuși?” Atunci când evreii sunt

loiali misiunii lor, atunci când ei trăiesc, conduc și îi inspiră pe ceilalți ca evrei, numele lui Dumnezeu este mărit. La acest lucru se referea Isaia când spunea, în numele lui Dumnezeu „Israele, tu ești robul Meu în care Mă voi slăvi.” (Isaiah 49:3).

Aceasta este logica din spatele *Kidush Hashem* și *Chilul Hashem*. Soarta “numelui” lui Dumnezeu în lume depinde de noi și de felul în care ne comportăm. Nicio altă națiune nu a mai primit o responsabilitate mai mare sau mai decisivă. Și acest lucru înseamnă că fiecăruia dintre noi îi revine o parte din această sarcină.

Atunci când un evreu, și mai cu seamă un evreu religios, se comportă într-un mod greșit - fie că acționează fără etică în afaceri, că se face vinovat de abuz sexual, că rostește o remarcă rasistă sau se comportă cu dispreț față de alții - acest lucru se reflectă într-un mod negativ asupra tuturor evreilor și a iudaismului per ansamblu. Și atunci când un evreu, mai cu seamă un evreu religios, se comportă într-un mod corect - îți dezvoltă o reputație pentru etica în afaceri, se îngrijește de victimele abuzului, sau demonstrează o generozitate evidentă a spiritului - acest lucru nu doar că se reflectă pozitiv asupra evreilor. Crește nivelul de respect al oamenilor pentru religie în general și astfel pentru Dumnezeu.

Maimonide adaugă, în pasajul din codul său de legi cu privire la *Kidush Hashem*:

Dacă cineva este cinstit în comportamentul său, delicat în conversație, plăcut față de semenii săi, amabil atunci când a primit, nu a răspuns când a fost ofensat, ci arătând curtoazie tuturor, chiar și celor care l-au tratat cu dispreț, și-a coordonat afacerile cu integritate... Și a făcut mai mult decât responsabilitatea sa, evitând totodată extremele și exagerare - o astfel de persoană l-a sanctificat pe Dumnezeu.¹

Rabbi Norman Lamm spunea această poveste amuzantă despre Mendel ospătarul. Atunci când a ajuns vestea, pe o navă de croazieră, despre îndrăznețul raid israelian în Entebbe în 1976, pasagerii au dorit să aducă un omagiu într-un fel Israelului și poporului evreu. A fost făcută o căutare pentru a afla dacă există evrei printre membrii echipajului. Au găsit un singur evreu: pe Mendel ospătarul. Astfel, printr-o ceremonie solemnă, căpitanul vasului de croazieră, în numele tuturor pasagerilor, l-a felicitat pe Mendel care, deodată s-a trezit ales *de facto* ambasador al poporului evreu. Cu toții suntem, fie că ne place sau nu, ambasadori, iar modul în care trăim, cum ne comportăm sau cum îi tratăm pe ceilalți se reflectă nu doar asupra noastră ca indivizi, ci și asupra evreimii pe ansamblu, și astfel asupra iudaismului și Dumnezeului lui Israel.

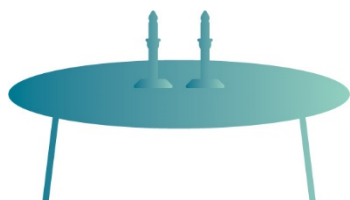
“Nu te teme de măreție. Unii se nasc măreți, alții ating măreția, iar pentru alții măreția se coboară asupra lor.” scria Shakespeare în *Twelfth Night*. De-a lungul istoriei, evreilor li s-a oferit măreția. Așa cum scria regretatul Milton Himmelfarb: “Numărul de evrei din întreaga lume este mai mic decât marja de eroare de la recensământul chinezesc. Totuși rămânem mai presus de numărele noastre. Lucruri mărețe par să se petreacă în jurul nostru și să ni se întâmple nouă.”²

¹ Maimonides, *Hilchot Yesodei ha-Torah*, 5:11.

² Milton Himmelfarb, *Jews and Gentiles*, Encounter Books, 2007, 141.

Dumnezeu a avut suficient de multă încredere în noi încât să ne facă ambasadorii Lui într-o lume adesea brutală și fără credință. Alegerea este a noastră. Vor fi viețile noastre o formă de *Kidush Hashem*, sau, Doamne ferește, opusul? **Să fi făcut ceva, chiar și un singur lucru în întreaga viață, pentru a face pe cineva recunoscător că există un Dumnezeu în ceruri care inspiră oamenii să facă bine pe pământ, este probabil, cea mai mare realizare la care poate o persoană să aspire.**

Shakespeare a definit corect provocarea: “Nu te teme de măreție.” Un mare lider are responsabilitatea de a fi atât ambasador, cât și de a-și inspira poporul să fie la rândul lor ambasadori.

ÎNTREBĂRI ÎN JURUL MESEI DE SHABAT

1. Cum a ajuns poporul evreu să devină ambasadori ai lui Dumnezeu?
2. Atârna aceasta responsabilitate greu pe umerii voștri?
3. Un act care să crezi *Kidush Hashem* - este aceasta una dintre aspirațiile voastre pe parcursul vieții?